

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ของบริษัท โกลบอล อินเทอร์เน็ต คอมมิวนิเคชั่น จำกัด โดยผู้ศึกษาใช้วิธีศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ผลิตที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งจากการดูเทปรายการ 52 ตอน เพื่อสามารถนำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการเพิ่มพูนข้อมูลความรู้ สำหรับผู้ที่สนใจศึกษา และมีแนวโน้มในการผลิตรายการสารคดีเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการผลิตรายการโทรทัศน์ หรือสารคดีโทรทัศน์รูปแบบอื่น ๆ และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบการนำเสนอรายการสารคดีในประเทศไทยมากขึ้น

สรุปผลการศึกษา

สำหรับผลการศึกษารายงานโครงการเฉพาะบุคคลเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” นั้น สามารถสรุปผลการศึกษาเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยควบคุมองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารการผลิต และการนำเสนอรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง”

ส่วนที่ 2 การบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง”

ส่วนที่ 1 ปัจจัยควบคุมองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารการผลิต และการนำเสนอรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง”

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยควบคุมองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารการผลิต และการนำเสนอรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ให้มีความน่าสนใจ และน่าประทับใจ จึงต้องประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการ (Management) การผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ของบริษัทโกลบอล อินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด พบว่า รายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” เป็นรายการที่มีแนวคิด รูปแบบ และการนำเสนอที่สอดคล้องกับแนวคิด และนโยบายของบริษัทฯ ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในโอกาสครบรอบ 100 ปี และเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยรูปแบบ และวิธีการนำเสนอที่แตกต่างจากสารคดีทั่วไป ที่ให้ทั้งสาระ ความรู้ ความบันเทิงแก่ผู้ชมได้ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ และสถานที่ท่องเที่ยวในต่างประเทศ โดยอาศัยการบริหารจัดการด้านการวางแผน งบประมาณการผลิต และบุคลากร ให้เป็นไปตามแนวคิด และนโยบายของบริษัทฯ

2. เทคโนโลยีหรือเทคนิค (Technical) ลักษณะการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” เทคโนโลยีได้มีส่วนสำคัญต่อการผลิตงาน เพราะเป็นการถ่ายทำในต่างประเทศ ที่ไม่มีการเช็คฉาก ไฟ ส่วนใหญ่ใช้แสงธรรมชาติในการถ่ายทำ ทำให้เป็นการทำงานที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดของเวลา และสถานที่ ดังนั้นคุณภาพของเทคโนโลยี เช่น กล้องบันทึกภาพจึงต้องมีความทันสมัยสูง มีขนาดกะทัดรัด มีน้ำหนักเบา พกพาได้ง่าย เพื่อเพิ่มความคล่องตัวสะดวกต่อการถ่ายทำ และยังเพิ่มความรวดเร็วในการถ่ายทำ ทำให้ทีมงานทำงานได้ง่ายขึ้น สะดวกรวดเร็วขึ้น ตามเวลาที่จำกัด และให้ผลงานที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นส่วนในด้านงานตัดต่อ และงานกราฟฟิก ส่วนใหญ่ในการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” มุ่งเน้นการใช้เทคนิคด้านภาพพิเศษจึงมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในขั้นตอนนี้เป็นสำคัญในการทำงานใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการตัดต่อ และงานกราฟฟิกผ่านคอมพิวเตอร์ โดยมุ่งเน้นที่ความครอบคลุมกับเนื้อหาภาพประกอบ ความถูกต้องของภาษาที่นำเสนอด้วย

3. บุคลากรวิชาชีพสื่อ (Media Professional) บุคลากรในทีมงานผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ของบริษัท โกลบอล

อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด เป็นผู้มีความรู้ทางด้านสายงานนิเทศศาสตร์ หรือ นิเทศศิลป์ และมีประสบการณ์ในการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์มาก่อน ทำให้ทราบ และเข้าใจกระบวนการในการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี โดยปัญหาที่พบด้านบุคลากร คือ บุคลากรส่วนหนึ่ง มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาต่างประเทศน้อย จึงเป็นอุปสรรคต่อการติดต่อประสานงานการถ่ายทำเมื่ออยู่ในต่างประเทศ และอีกปัญหาหนึ่งคือ การติดต่อประสานงานที่ดำเนินการติดต่อไว้ตั้งแต่ก่อนเดินทางไปถ่ายทำเกิดความคลาดเคลื่อนหรือเข้าใจไม่ตรงกันในบางประเทศทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินการถ่ายทำไม่ได้ในทันที แต่ทีมงานก็สามารถแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

4. แรงผลักดันทางด้านสังคม และการเมือง (Social and Political Pressure) ปัจจัยด้านเหตุการณ์ในสังคมที่ควบคุมองค์การฯ มีผลต่อการบริหารการผลิตรายการ และการนำเสนอรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ในด้านกฎหมาย บริษัท ไกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ได้ดำเนินการผลิตภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่รัฐกำหนดขึ้น รวมถึงกฎระเบียบของสถานทูตไทย และสถานทูตต่างประเทศด้วย ส่วนปัจจัยด้านการเมือง ถือว่าส่งผลกระทบต่อการทำงาน การกำหนดเนื้อหา การผลิต และการนำเสนอของรายการ

สำหรับแรงผลักดันทางด้านสังคม และการเมืองในปัจจุบันที่ประชาชนส่วนใหญ่ในต่างประเทศยังรู้จัก ให้ความสำคัญ และระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ดังนั้นจึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการถ่ายทำรายการสารคดีฯ ทำให้รายการสารคดีฯ มีความน่าสนใจ และน่าประทับใจ นอกจากนี้สภาพการณ์ปัจจุบันกระแสข่าว และวัฒนธรรม ในด้านปัจจัยวัฒนธรรม ถือได้ว่าส่งผลต่อการนำเสนอรายการ คือ ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่มีความเชื่อถือ ศรัทธาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกันเป็นอย่างมาก ทั้งยังมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีการปกครองในปัจจุบันที่ทรงมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ พระราชจริยวัตรอันงดงามของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ที่ทรงปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของประชาชนในประเทศไทยจึงเป็นที่น่าสนใจต่อประชาชนเป็นอย่างยิ่ง

ด้านความสนใจ ความต้องการ ความพึงพอใจในการรับชมรายการสารคดีฯ ประชาชนให้ความเชื่อถือ ศรัทธาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 และตื่นตาตื่นใจกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในต่างประเทศ จึงทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจ ความต้องการ และความ

พึงพอใจในรายการสารคดีชุดนี้เป็นอย่างดี มีการติชม และแสดงความคิดเห็นที่มีต่อรายการ เช่น การติชมพิธีกรผู้ดำเนินรายการ เป็นต้น

5. แรงผลักดันทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Pressure) ภาวะด้านเศรษฐกิจ ไม่พบ คู่แข่งขันทางตรง ที่ผลิตรายการสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ แต่พบว่ามีคู่แข่งทางอ้อมอยู่บ้าง คือ รายการสารคดีรูปแบบอื่น ๆ และรายการละครที่ออกอากาศช่วงเวลาเดียวกัน ดังนั้นในปัจจุบันด้าน คู่แข่งขันที่ควบคุมองค์กรจึงถือว่าไม่ส่งผลมากนักต่อการบริหารการผลิตรายการสารคดีฯ

สำหรับหน่วยงานด้านข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นแหล่งข้อมูลหลักในการผลิตรายการ สารคดีฯ คือ พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน และจดหมายเหตุไกลบ้าน ส่วนข้อมูลอื่น ๆ ได้จากหอสมุด กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ถือเป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ที่สำคัญ และมีคุณค่ามาก เช่น ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ ภาพข่าว และเรื่องราวการบอกเล่าจากบุคคล ในท้องถิ่นที่เคยรับเสด็จ เป็นต้น ทำให้การผลิตรายการสารคดีได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเพียงพอต่อการ ผลิต สามารถสร้างสรรค์รายการได้อย่างน่าสนใจ และน่าประทับใจ

ด้านผู้โฆษณาหรือสถานีโทรทัศน์ คือ สถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย ทีวีสารภณะ การที่ ได้นำเสนอรายการสารคดีออกอากาศทางสถานีถือว่าการเหมาะสมอย่างยิ่งเพราะเป็น สถานีโทรทัศน์ที่เป็นทีวีสารภณะมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรายการที่ส่งเสริมสิ่งที่เป็น ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ สร้างประโยชน์ต่อประชาชนทุกเพศทุกวัย ทั้งในเรื่องของการศึกษาและ การให้ความรู้ต่าง ๆ

ส่วนผู้สนับสนุนรายการ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และธนาคารกสิกรไทย ถือ เป็นผู้สนับสนุนหลักที่มีส่วนช่วยอย่างมากต่อการบริหารการผลิตรายการสารคดีฯ ทั้งในด้าน งบประมาณ และด้านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา และคำราชาศัพท์ที่ใช้ใน รายการเพื่อให้รายการมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น

นอกจากนั้นในส่วนของสถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย ทีวีสารภณะ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย และธนาคารกสิกรไทย ที่เป็นผู้อุปถัมภ์รายการจะไม่ได้รับผลตอบแทนในเรื่องของผล กำไร เพราะห้ามไม่ให้ทำการโฆษณา แต่ได้รับผลตอบแทนในด้านของการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ โดยการขึ้นชื่อท้ายรายการ

ปัจจัยควบคุมองค์กรที่ส่งผลด้านบวกต่อการบริหารการผลิต ถือเป็นพื้นฐาน และ ปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบรายการ และการนำเสนอรายการที่ ชัดเจนซึ่งทำให้การทำงานผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้าน ตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” สามารถดำเนินการผลิตออกมาได้อย่างน่าสนใจ ประทับใจ

นำติดตามในกลวิธีการถ่ายทำของรายการ และเป็นรายการสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ที่มีคุณภาพ รายการหนึ่งในปัจจุบัน

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีปัจจัยสนับสนุนในการบริหารการผลิตรายการสารคดีเชิงประวัติศาสตร์แล้ว บางครั้งอาจเกิดปัจจัยอุปสรรคขึ้นเช่นเดียวกัน คือ การทำงานที่เกี่ยวข้องกับพระราชวังต้องมีความละเอียดอ่อนในการตีความ การถ่ายทอดความคิดที่ผ่านมุมมองของผู้ผลิตสูง ทำให้ต้องมีการตรวจสอบข้อมูล และแหล่งข้อมูลในการถ่ายทำให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และมีความพิถีพิถันในการผลิต และการถ่ายทำเพื่อให้ได้ภาพ และเสียงที่มีความสมบูรณ์ ที่ถูกต้อง เป็นจริงมากที่สุดโดยมีการรับรองจากทีมปรึกษาก่อนนำมาออกอากาศสู่ผู้ชม ทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงานของทีมงานที่ต้องใส่ใจ และให้ความสำคัญกับทุกรายละเอียดของการผลิตรายการสารคดีฯ

นอกจากนี้แหล่งข้อมูลในการบริหารการผลิตรายการสารคดีฯ พบว่าเป็นข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเก่า หาได้ยาก บางชิ้นมีการสูญหายไปแล้ว ทำให้ทีมงานผู้ผลิตต้องมีการทำงานหนัก และใช้ระยะเวลาเพิ่มมากขึ้นเพื่อจะค้นหาแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่น่าเชื่อถือมาเป็นข้อมูลเพิ่มเติม เช่น บุคคลที่เคยรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาท เป็นต้น

ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง คือ การขออนุญาตในการถ่ายทำตามสถานที่ต่าง ๆ ในต่างประเทศ ที่บางครั้งไม่สามารถติดต่อประสานงานได้สมบูรณ์ในประเทศไทย ทำให้เมื่อเดินทางไปถ่ายทำยังต่างประเทศก่อให้เกิดปัญหาในการประสานงาน เช่น รถ เรือ สถานที่ บุคคล จึงถือเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการถ่ายทำ แต่ทีมงานก็ต้องมีไหวพริบ และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาเพื่อให้ได้บันทึกภาพ และเสียงมากในที่สุด

ด้านปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการบริหารการผลิตอีกด้านหนึ่ง คือ ปัจจัยในงบประมาณ ที่ผู้บริหาร และทีมงานต้องให้ความสำคัญ ต้องจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่ให้มีคุณภาพมากที่สุด เพราะในการผลิตรายการสารคดีฯ ไม่ได้มีผู้สนับสนุนรายการสารคดีฯ ตั้งแต่ต้น เป็นงบประมาณที่ บริษัท โกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด จัดหามาเอง ทำให้เกิดการติดขัดในด้านการใช้จ่ายของทีมงานผู้ผลิต เช่น ที่พักในต่างประเทศ อาหาร สวัสดิการต่าง ๆ เป็นต้น

ปัจจัยด้านความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศของทีมงานผู้ผลิต เช่น ผู้เขียนบทรายการสารคดีโทรทัศน์ ผู้ประสานงาน ช่างภาพเคลื่อนไหว และภาพนิ่ง ผู้ควบคุมการผลิตมีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศน้อย เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาเยอรมัน เป็นต้น ทำให้เป็นปัจจัยอุปสรรคในการทำงานทั้งในขั้นตอนก่อนการผลิต คือ การติดต่อประสานงานด้านสถานที่กับสถานทูต สถานที่ที่ต้องการถ่ายทำ การผลิต การเดินทางไปถ่ายทำยังต่างประเทศ การ

ติดต่อประสานงานกับบุคคล สถานที่ต่าง ๆ และหลังการผลิต กราฟฟิคบรรยายไทย การลงเสียงบรรยายทำให้ทีมงานต้องใช้เวลาในการทำงานเพื่อให้มีความถูกต้องมากในการผลิตรายการสารคดีฯ มากที่สุด

จะเห็นได้ว่าปัจจัยควบคุมองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ในด้านปัจจัยที่เป็นอุปสรรคจึงประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านความละเอียดอ่อน และความถูกต้องที่เกี่ยวข้องกับพระราชวัง พระมหากษัตริย์ ปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลที่มีความเก่า หายาก และสูญหาย ปัจจัยด้านการขออนุญาตถ่ายทำในต่างประเทศ ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านทางด้านภาษาต่างประเทศของทีมงานผู้ผลิต

ดังนั้นปัจจัยควบคุมองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังตารางที่ 1 คือ

ตารางที่ 1

ปัจจัยควบคุมองค์การที่มีผลต่อการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง”

ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยอุปสรรค
1. การบริหารจัดการ - การวางแผนก่อนการผลิต การประสานงาน สถานที่ และบุคคลต่าง ๆ ฯลฯ - งบประมาณ การจัดหางบประมาณในการถ่ายทำ การบริหารงบประมาณการผลิต และบุคลากร ฯลฯ	1. ปัจจัยด้านความละเอียดอ่อน และ ความถูกต้องที่เกี่ยวข้องกับ พระมหากษัตริย์ 2. ปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลที่มีความเก่า หายาก และสูญหาย 3. ปัจจัยด้านการขออนุญาตถ่ายทำใน ต่างประเทศ 4. ปัจจัยด้านงบประมาณ 5. ปัจจัยด้านทางด้านภาษาต่างประเทศของ ทีมงานผู้ผลิต
2. เทคโนโลยี มีการนำเทคนิคพิเศษด้าน กราฟฟิค และการตัดต่อมาใช้ ใช้กล้องที่ทันสมัย ฯลฯ	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยอุปสรรค
<p>3. บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสารคดีที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ และมีประสบการณ์ด้านการถ่ายทำสูง มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพพิเศษศาสตร์สูง ฯลฯ</p> <p>4. แรงผลักดันทางด้านสังคม และการเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สภาพการณ์ปัจจุบันกระแสข่าว และวัฒนธรรม ประชาชนชาวต่างชาติให้ความร่วมมือในการถ่ายทำเป็นอย่างดี และประชาชนชาวไทยมีวัฒนธรรมที่มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ - ความสนใจ ความต้องการ ความพึงพอใจของผู้ชม ประชาชนชาวไทยมีความศรัทธาในรัชกาลที่ 5 และสนใจรับชมสถานที่ท่องเที่ยวในต่างประเทศ <p>5. แรงผลักดันทางด้านเศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่พบคู่แข่ง - หน่วยงานด้านข้อมูลข่าวสาร พระราชินิพนธ์ไกลบ้าน จดหมายเหตุไกลบ้าน ฯลฯ - สถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย ทีวีสารธารณะ - ผู้สนับสนุนรายการ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และธนาคารกสิกรไทย 	

ส่วนที่ 2 การบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง”

การบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี
ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ของบริษัท โกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด มี
แนวคิดในการจัดทำขึ้นเนื่องในวโรกาสครบรอบ 100 ปี เพื่อแสดงความจงรักภักดี และ
เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมทั้งเป็นการเผยแพร่พระราชประวัติ
และพระราช จริยวัตรอันดีงามในพระราชกรณียกิจด้านการต่างประเทศของพระองค์ให้เป็นที่ยอมรับ
ประจักษ์แก่ทั้งประชาชนชาวไทย และชาวต่างชาติ สำหรับการบริหารการผลิตรายการสารคดีฯ ให้
เป็นไปตามแนวคิดดังกล่าวจึงมีขั้นตอนของการผลิต แบ่งเป็นก่อนการผลิต การผลิต และหลังการ
ผลิต สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1. ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre-Production)

การผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จ
พระพุทธเจ้าหลวง” นั้น มีการประชุมทีมงานเพื่ออธิบาย ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเป้าหมาย และ
วัตถุประสงค์ในการผลิต รวมถึงรูปแบบของรายการสารคดี และกำหนดบุคลากรในการผลิต โดย
ใช้บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน เป็นผู้ดูแล และควบคุมการผลิต จัดเตรียม และบริหาร
งบประมาณการผลิต

การศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเอกสาร ได้แก่
พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน จดหมายเหตุไกลบ้าน บทความ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ แล้วจัดทำเป็น
ตารางการถ่ายทำ และแหล่งข้อมูลที่ไม่เป็นเอกสาร ได้แก่ การศึกษาโดยการสนทนากับบุคคล
ในท้องถิ่น ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในแต่ละตอน หรือเป็นบุคคลที่เคยรับใช้ใต้เบื้อง
พระยุคลบาท และสัมภาษณ์วิทยากรผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในช่วงของการวิเคราะห์เรื่องราว
ทำรายการ เพื่อจัดทำบทสารคดีที่ใช้ในการถ่ายทำต่อไป

ด้านการติดต่อประสานงานกับสถานทูตในประเทศไทย สถานทูตประเทศต่าง ๆ
ทั้ง 12 ประเทศ รวมถึงสถานที่ และบุคคลท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ เพื่ออนุญาตเข้าไปดำเนินการ
ถ่ายทำ

ด้านการจัดเตรียม และตรวจเช็คอุปกรณ์การถ่ายทำ อุปกรณ์เทคนิคพิเศษต่าง ๆ
ที่เอื้ออำนวยในการถ่ายทำ รวมถึงการเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำไปเพื่อในการเกิด
เหตุขัดข้อง หรือความเสียหายของอุปกรณ์

2. ขั้นตอนการผลิต (Field Production)

ทีมงานดำเนินการถ่ายทำ บันทึกภาพตามลำดับวัน เวลา และสถานที่ ที่ทำตาราง กำหนดแผนการถ่ายทำไว้ตามพระราชนิพนธ์ไกลบ้าน บันทึกภาพความเปลี่ยนแปลงของสถานที่ ในแต่ละประเทศ ส่วนใหญ่จะเน้นบันทึกภาพสถานที่ที่เคยเสด็จหรือเคยประทับ สิ่งของที่เคยเป็น เครื่องราชูปโภค บุคคลที่เคยรับใช้ได้เบื้องพระยุคลบาท โดยการใช่มุมภาพที่ทันสมัย มีศิลปะ ก่อให้เกิดความประทับใจสอดคล้องกับเนื้อหา และเป็นไปตามบทสารคดี ที่วางไว้ และเมื่อถ่าย ทำเสร็จต้องตรวจสอบความถูกต้อง มีการดูเทปรายการซ้ำทุกครั้ง รวมถึงการศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมจากแหล่งจดหมายเหตุในท้องถิ่น และการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นหรือบุคคลที่เคย รับใช้ได้เบื้องพระยุคลบาท ซึ่งได้รับการตอบรับ และช่วยเหลือเป็นอย่างดีเนื่องจากการถ่ายทำ รายการที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นที่ยอมรับ และรู้จักจาก ชาวต่างประเทศอย่างดี

ทีมงานผู้ผลิตที่เดินทางไปถ่ายทำรายการสารคดีหลัก ๆ ประกอบด้วย 4 คน คือ ช่างภาพเคลื่อนไหว ช่างภาพนิ่ง เจ้าหน้าที่ประสานงาน และผู้ควบคุมการผลิต เพื่อความคล่องตัว และประหยัดค่าใช้จ่ายในการถ่ายทำที่ต่างประเทศ

ปัญหาที่พบในขั้นตอนการผลิต คือ การติดต่อประสานงานที่ต้องประสานงานกับ ทุกฝ่าย ทุกประเทศเพื่อให้เกิดความสมจริง ความถูกต้องตามพระราชนิพนธ์ไกลบ้าน โดยตาม เสด็จแบบวันต่อวัน เวลาต่อเวลา สถานที่ต่อสถานที่ เพื่อให้ตรงกับเหตุการณ์จริงในอดีตมากที่สุด จึงก่อให้เกิดปัญหาด้านความคลาดเคลื่อนในเรื่องของความเข้าใจเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ ในการถ่ายทำจริง เช่น ปัญหาการขอใช้สถานที่ในการถ่ายทำ การเช่าเรือที่ใช้ในการถ่ายทำ จึงมี การแก้ปัญหา คือ ดำเนินการติดต่อประสานงานใหม่หมด โดยการติดต่อขออนุญาตใช้สถานที่กับ ผู้มีอำนาจโดยตรง ณ สถานที่แห่งนั้น และติดต่อขอเช่าเรือลำใหม่

นอกจากนี้ยังพบปัญหาในเรื่องของกล้องเสียเนื่องจากสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง และมีความหนาวเย็น การแก้ไขปัญหา คือ ทางทีมงานมีการดำเนินการเตรียมกล้อง และอุปกรณ์ ที่ใช้ในการถ่ายทำไปเผื่อเมื่อเกิดเหตุขัดข้อง หรือเกิดความเสียหายจากอุปกรณ์

3. ขั้นตอนหลังการผลิต (Post Production)

เมื่อดำเนินการถ่ายทำ ตัดต่อภาพ ลำดับภาพ ตามลำดับภาพ ซึ่งมีการนำเทคนิค ในการทำพิเศษมาใช้ คือ การทำกราฟฟิคชื่อรายการ กราฟฟิคแนะนำชื่อพิธีกร ชื่อผู้ร่วมรายการ ชื่อสถานที่ ฯลฯ รวมทั้งเพลงประกอบสารคดีเป็นเพลงบรรเลงของวงออเครสตรา ซิมโฟนี วิทยาลัย ดุริยางคศิลป์ ของมหาวิทยาลัยมหิดลให้เป็นไปตามบทรายการสารคดี ที่วางไว้ โดยใช้เครื่อง ตัดต่อด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูง หลังจากนั้นผู้ผลิตร่วมกันพิจารณา และ

ปรึกษาหารือกันถึงความสมบูรณ์ของภาพ ความเหมาะสม และความถูกต้องให้เป็นไปตามบท
 รายการสารคดี มากที่สุด จากนั้นทางบริษัทได้นำรายการสารคดีไปเสนอต่อสถานีโทรทัศน์
 ทีวีไทย ทีวีสาธารณะเพื่อเป็นช่องทางในการออกอากาศ และได้รับการสนับสนุนรายการจาก
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และธนาคารกสิกรไทย ในเรื่องของงบประมาณการสนับสนุนการผลิต
 รายการ การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา คำราชาศัพท์ และเพิ่มเติมบทรายการ
 สารคดี ให้มีความน่าสนใจ และให้ความรู้แก่ผู้ชม โดยการเพิ่มส่วนของการวิเคราะห์เนื้อหาทำ
 รายการจากวิทยากรผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในแต่ละตอน

สำหรับการประเมินคุณภาพรายการสารคดี ได้รับการตอบรับอย่างดีจากผู้ชมโดย
 การส่ง อีเมลล์ (Email) เอสเอ็มเอส (SMS) และโทรศัพท์เข้ามาติชมรายการ ส่วนใหญ่จะเป็นการ
 ชื่นชม หรือชื่นชอบ ทั้งยังได้รับรางวัลโทรทัศน์ทองคำ ของมูลนิธิจางง รังสิกุล และรางวัล
 สื่อมวลชนดีเด่น ของสมาคมสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย เป็นเครื่องรับรองคุณภาพของ
 รายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง”
 ได้เป็นอย่างดี

การบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี
 ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

การบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จ
 พระพุทธเจ้าหลวง”

ขั้นตอนการผลิต สารคดี	ลักษณะการบริหารการผลิตของบริษัท โกลบอล อินเทอร์เน็ต คอมมิวนิเคชั่น จำกัด
ขั้นตอนก่อน การผลิต	บริษัท โกลบอล อินเทอร์เน็ต คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ดำเนินการวางแผน กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ รูปแบบรายการสารคดี การนำเสนอ ศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลที่ใช้ในการผลิต จัดทำตาราง การถ่ายทำ ติดต่อประสานงานสถานที่ต่าง ๆ จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ ในการถ่ายทำ และจัดหาบริหารงบประมาณ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอนการผลิต สารคดี	ลักษณะการบริหารการผลิตของบริษัท โกลบอล อินเทอร์เน็ต คอมมิวนิเคชั่น จำกัด
ขั้นตอนการผลิต	ดำเนินการบันทึกภาพตามวัน เวลา และสถานที่ ศึกษาหาข้อมูล เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูล หอจดหมายเหตุในท้องถิ่นและบุคคลใน ท้องถิ่นตามแต่ละประเทศ ตรวจสอบความถูกต้องและดูเทปรายการซ้ำ
ขั้นตอนหลังการผลิต	ดำเนินการตัดต่อ ลำดับภาพ เสียงบรรยาย โดยใช้เทคนิคด้าน กราฟฟิค เพลงประกอบรายการสารคดี ตรวจสอบความถูกต้องของ เนื้อหา ภาษา คำราชาศัพท์ที่ใช้ เพิ่มส่วนวิเคราะห์ทำรายการ และ ประเมินผลรายการ

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์
เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ของบริษัท โกลบอล อินเทอร์เน็ต
คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ซึ่งศึกษาถึงปัจจัยควบคุมองค์กรที่ส่งผลต่อการบริหารการผลิตสารคดีฯ ตาม
แนวคิดเกี่ยวกับสารคดี แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ ทฤษฎีการ
สื่อสารมวลชน : ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อองค์กรสื่อสารมวลชน ทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ และ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษามาวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัย
ควบคุมองค์กรฯ ที่ส่งผลต่อการบริหารการผลิตรายการสารคดีฯ ให้น่าสนใจ และน่าประทับใจนั้น
เกิดจากผู้ผลิตได้กำหนดแนวคิด นโยบาย การวางแผน วัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน ทำให้
กระบวนการบริหารการผลิตรายการสารคดีฯ เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ
ทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ (System Theory) ของแดเนียล แคทซ์ และ โรเบิร์ต แอล คาห์น
(Daniel Katz and Robert L. Kahn) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดกลุ่มองค์ประกอบที่แตกต่างกัน และมีการ
ทำงานร่วมกันให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น
ประกอบด้วย 2 ระบบ คือ ระบบปิดที่เน้นกิจกรรมภายในที่เกี่ยวกับตนเองเป็นเกณฑ์ ให้ความสนใจ
สนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมน้อย และระบบเปิดที่เน้นกิจกรรมภายใน และมีลักษณะเน้นการมี

ปฏิกิริยาสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกระบบด้วย ซึ่งจากระบบเปิดถือเป็นระบบการทำงานจริงของบริษัท โกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดี โทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” กล่าวคือ ในการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ปัจจัยนำเข้าที่สำคัญ คือ บุคลากร แหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ งบประมาณการผลิต และผู้สนับสนุนรายการ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ถูกนำเข้าสู่กระบวนการบริหารของบริษัท โกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ผ่านกระบวนการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์มีลำดับขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre-Production) ขั้นตอนการผลิต (Production) และขั้นตอนหลังการผลิต (Post-Production) เพื่อผลิตผลงานออกมาเป็น รายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” จากแนวคิดเกี่ยวกับสารคดีของอวัลย์ มาศจรัส ได้ให้ความหมายของสารคดีว่า คือ งานที่ยึดถือเรื่องราวจากความเป็นจริงมาผลิตเพื่อมุ่งแสดงความรู้ ความคิด ทรรศนะ ความคิดเห็นเป็นหลัก เพื่อนำเสนอ ถ่ายทอดให้เกิดความสนใจ และคุณค่าทางปัญญาต่อผู้ชม ดังนั้นรายการสารคดีฯ จัดเป็นสารคดีประเภทสารคดีประวัติศาสตร์ (Historical Features) ที่มีการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงนำเอาเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในอดีตเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงอย่างละเอียดถี่ถ้วนทั้งเอกสาร ภาพ สถานที่ บุคคล และมีการใช้ระยะเวลาในการถ่ายทำนานในสถานที่เกิดเหตุจริงเพื่อให้ได้ภาพที่ดีที่สุดเหมาะสมกับเนื้อหารายการมากที่สุด เพื่อถ่ายทอดให้เห็นบรรยากาศได้อย่างสมจริง เข้าใจเนื้อหา รายการได้ง่าย นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลที่เคยรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาท สถานที่ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเคยเสด็จ และสิ่งของต่าง ๆ ที่เคยเป็นเครื่องราชูปโภค มีเสียงดนตรีประกอบที่ไพเราะ และนำเสนอได้อย่างน่าสนใจ ดึงดูดความสนใจของผู้ชม โดยการให้ข้อมูลความรู้ ความบันเทิง กระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความคิดสร้างสรรค์ ไม่เกิดความเบื่อหน่ายอยากติดตามรับชมรายการต่อไป และสอดแทรกข้อคิดเห็นหรือสิ่งที่คิดว่ามีประโยชน์ในทางสร้างสรรค์แก่ผู้ชมผ่านทางช่วงสนทนา และสัมภาษณ์ทำรายการ โดยมีการนำเสนอแบบหลายรูปแบบผสมกันไป นอกจากนี้รายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ยังเป็นรายการสารคดีที่ผู้ผลิตที่เป็นคนในยุคปัจจุบันได้มองย้อนกลับไปกับเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เพื่อถ่ายทอดและสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของผู้ผลิตที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ความถูกต้องที่เกิดขึ้นในอดีตเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้ผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์จึงได้พยายามหารายละเอียดว่าปัจจุบันในสถานที่ที่ไปถ่ายทำมีเรื่องราวในอดีตที่เกิดขึ้นจริงอะไรบ้าง และได้สอดแทรกผ่านมุมมอง การ

ตีความ วิธีการสื่อสาร วิธีการนำเสนอให้มีความน่าสนใจของผู้ผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ที่เป็นคนยุคปัจจุบันเข้าไปในรายการสารคดีโทรทัศน์ที่ปรากฏในแต่ละตอน โดยมีกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้เพิ่มความน่าเชื่อถือของการตีความของผู้ผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ เช่น การมีทีมที่ปรึกษาเพื่อความถูกต้อง คือ การค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข่าวสารต่าง ๆ เช่น พระราชนิพนธ์ลายพระราชหัตถเลขา การถ่ายทำยังสถานที่จริงในต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังได้มีการคำนึงถึงเทคนิคในการผลิตรายการเพื่อให้เหมาะสมกับช่วงเวลาและสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศ เพื่อถ่ายทอดให้เกิดคุณประโยชน์ทางปัญญาต่อผู้ชม ซึ่งเมื่อออกอากาศไปแล้วผลป้อนกลับ ในที่นี้หมายถึง การตอบรับ ความคิดเห็น คำติชม หรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อม สังคม ผู้ชมรายการ รวมถึงการได้รับรางวัลจากมูลนิธิงาน รังสิกุล และจากสมาคมสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย เหล่านี้จะเป็นข้อมูลป้อนกลับที่ช่วยให้เกิดการกลั่นกรองปัจจัยนำเข้าขององค์กรเพื่อนำไปปรับปรุง หรือพัฒนาการนำเสนอเนื้อหารายการ ฉะนั้นการผลิตรายการสารคดีฯ ให้น่าสนใจ และน่าประทับใจ ทั้งผู้ผลิต ผู้สนับสนุน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และประชาชน จึงประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้

ความเชี่ยวชาญของบุคลากร

บุคลากรในการผลิตสารคดีฯ มีความรู้ ความสามารถในการผลิตรายการสารคดีฯ ทั้งในเชิงศาสตร์ และศิลป์ สอดคล้องกับแนวคิดของเดนิส แมคควอล (Denis McQuail) ในเรื่องบุคลากรวิชาชีพสื่อ (Media Professional) ที่กล่าวว่า ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ และประสบการณ์ของผู้ผลิตจะทำให้ผลิตรายการให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น จากแนวคิดดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นพบว่าบุคลากรผู้ผลิตทุกคนเป็นส่วนผลักดันหลักในการผลิตรายการสารคดีฯ ให้มีความน่าสนใจ ชวนติดตาม ผู้ผลิตระดับนโยบาย คือ ผู้อำนวยการผลิตรายการ มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ เห็นว่าการผลิตรายการสารคดีฯ ชุดนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม และได้สร้างสรรค์งานสารคดีในรูปแบบ เนื้อหา การนำเสนอรายการสารคดีฯ ให้มีความแตกต่างจากสารคดีรูปแบบเดิม ๆ อีกทั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นจำนวนมากเพียงพอต่อการผลิตรายการสารคดีฯ ซึ่งผู้ผลิตสามารถจัดสรรบุคลากร โดยแบ่งความรับผิดชอบตามแต่ละหน้าที่ได้อย่างลงตัว ทำให้การผลิตรายการสารคดีฯ ดำเนินไปได้อย่างสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ด้านผู้ผลิตระดับปฏิบัติการ คือ ผู้ควบคุมการผลิต ครีเอทีฟ-ข้อมูล ช่างภาพ เจ้าหน้าที่ประสานงานการผลิต ครีเอทีฟ-ตัดต่อ กราฟฟิก มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่ง เช่น ครีเอทีฟ-ข้อมูล มีความสามารถในการค้นคว้าหาข้อมูลที่สำคัญๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อความถูกต้องของข้อมูล และนำมาเขียนบทรายการสารคดีฯ ได้อย่างมีศิลปะ น่าสนใจ และน่าติดตาม เจ้าหน้าที่ประสานงานการผลิต มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร เพื่อประสานงานให้การผลิตรายการสารคดีฯ ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ถือเป็นหน้าที่สำคัญ และมีส่วนช่วยให้การผลิตรายการสารคดีฯ เป็นไปได้ตามกำหนดเวลา ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ ดังนั้นความเชี่ยวชาญของบุคลากร ผู้ผลิตรายการสารคดีฯ ครีเอทีฟ-ข้อมูล และเจ้าหน้าที่ประสานงานการผลิต มีความเข้าใจในด้านความหมายของสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ได้อย่างถ่องแท้ จึงพยายามถ่ายทอดความเป็นประวัติศาสตร์ผ่านทางรายการสารคดีฯ ที่ต้องการผลิตขึ้นมาเพื่อย้าเตือนอนุชนคนรุ่นหลัง และให้เห็นความสำคัญถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอุฬาร เนืองจำนงค์ ในด้านการให้ความหมายของสารคดีฯ ไว้ว่า ต้องเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงหรืออ้างอิงจากความเป็นจริง มีการค้นหาข้อเท็จจริงอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงต่อผู้ชม ต้องเข้าใจได้ง่าย มีความสมจริงของบรรยากาศสถานที่ และบุคคล

ส่วนช่างภาพ มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายภาพอย่างมืออาชีพ เลือกใช้มุมมองของภาพที่สวยงาม สามารถเก็บบันทึกได้ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดสอดคล้องกับบทรายการสารคดีฯ ด้านผู้ควบคุมการผลิต ครีเอทีฟ-ตัดต่อ กราฟฟิก สามารถควบคุมการตัดต่อลงเสียง กราฟฟิก ให้เสียงบรรยาย และสร้างสรรค์เพลงประกอบได้อย่างไพเราะกลมกลืนไปกับเนื้อหารายการ ด้านผู้ดำเนินรายการ มีความน่าเชื่อถือ มีประสบการณ์ในการทำงานสูง สามารถนำเสนอรายการได้อย่างน่าติดตาม น่าสนใจ

นอกจากนี้ผู้ผลิตระดับปฏิบัติการ ทุกคนยังมีประสบการณ์สามารถผลิตรายการสารคดีฯ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ พระมหากษัตริย์ มีความรู้ด้านคำราชาศัพท์ มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตสารคดีอย่างถ่องแท้ ทำให้สามารถผลิต และแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าที่ไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลให้การดำเนินงานลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยเฉพาะด้านการถ่ายทำยังต่างประเทศที่มีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ

ดังนั้นความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของบุคลากรผู้ผลิตระดับนโยบายและผู้ผลิตระดับปฏิบัติการ จึงนำมาใช้ในขั้นตอนการผลิตรายการสารคดีฯ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยผ่านกระบวนการขั้นตอนก่อนการผลิต ขั้นตอนการผลิต และขั้นตอนหลังการผลิต สอดคล้อง

กับแนวคิดการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ของ อลัน เวิร์ตเซล (Alan Wurtzel) ที่กล่าวไว้ว่ากระบวนการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์มีลำดับขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre-Production) ขั้นตอนการผลิต (Production) และขั้นตอนหลังการผลิต (Post-Production) ดังนี้ ขั้นตอนก่อนการผลิต การวางแผน การศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล การเขียนบท กำหนดทีมงาน ผู้ผลิต การติดต่อประสานงาน ด้านขั้นตอนการผลิต การถ่ายทำตามวัน เวลา และสถานที่ในต่างประเทศ และขั้นตอนหลังการผลิต การตัดต่อ ลำดับภาพ กราฟฟิก เพลงประกอบรายการ สารคดีฯ การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา การวิเคราะห์เนื้อหาทำรายการ และการประเมินผล เพื่อผลิตผลงานออกมาเป็น รายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ได้อย่างน่าสนใจ และน่าประทับใจ กระบวนการผลิตของ รายการสารคดีฯ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของซาลิสมา มากแผ่นทอง (2538) ซึ่งศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตรายการสารคดีทางโทรทัศน์ ชุด “ทุ่งแสงตะวัน” ที่มีกระบวนการการผลิตรายการสารคดีฯ ตามลำดับกระบวนการก่อนการผลิต การผลิต และหลังการผลิต เช่นเดียวกัน

ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นเอกสาร และไม่เป็นเอกสาร ถือเป็นหัวใจหลักในการสืบค้น ข้อมูลในการผลิตรายการสารคดีฯ เพราะเป็นรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ที่ต้องอาศัยข้อมูลหลักทางประวัติศาสตร์ และมีความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลข่าวสาร สามารถนำมาใช้อ้างอิงได้ เป็นข้อมูลที่ได้จากพระราชนิพนธ์ไกลบ้าน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ด้วยพระองค์เอง รวมไปถึงจดหมายเหตุไกลบ้าน และภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ที่กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี ถือเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่สำคัญในการถ่ายทำ เอกสารต่าง ๆ เหล่านี้มีการเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดีที่หอสมุดกรมพระยาดำรงราชานุภาพ หอจดหมายเหตุ หอสมุดแห่งชาติ และหอจดหมายเหตุท้องถิ่นในต่างประเทศ ฯลฯ สามารถเข้าถึงได้ง่าย ค้นคว้าได้อย่างสะดวก เพราะถ้าไม่มีแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เหล่านี้ จะไม่สามารถดำเนินการบริหารการผลิตรายการสารคดีฯ ได้อย่างถูกต้อง ต่อเนื่อง ประสบความสำเร็จ และมีความสมบูรณ์ได้

แหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ค้นพบจากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิต รายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” คือ

แหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นเอกสาร บุคคล และสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ กำแพงแก้ว ผู้ศึกษา เรื่อง “ปัจจัยการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ชุดโลกสลัปส์” ผลจากการศึกษาพบว่าแหล่งข้อมูล และเหตุการณ์ต่าง ๆ ถือเป็นปัจจัยภายนอกที่มีความสำคัญมากที่สุด ทำให้ผู้ผลิตสามารถบริหาร การผลิตรายการสารคดีฯ โดยอาศัยแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดความราบรื่น และ สำเร็จลุล่วงได้ดี ซึ่งในการผลิตรายการสารคดีฯ ก็ได้ใช้แหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือสูง เพื่อความ ถูกต้องในการเขียนบทสารคดี การผลิตสารคดีให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด

การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงงบประมาณการผลิต ถือว่าเป็น กุญแจสำคัญที่มีผลต่อการบริหารการผลิตรายการ และการนำเสนอรายการสารคดีฯ เพราะทำให้ การบริหารการผลิตมีความคล่องตัว และสามารถดำเนินการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถ สร้างสรรค์รายการสารคดีฯ ได้อย่างไม่จำกัด และมีความต่อเนื่อง ครบจำนวน 52 ตอน นั้นเพราะมี หน่วยงานหลายฝ่ายที่ให้ความสำคัญ เช่น การได้รับการอำนวยความสะดวกในการติดต่อ ประสานงานจากสถานทูต สามารถเดินทางไปถ่ายทำยังต่างประเทศได้ทุกประเทศ โดยไม่จำกัด และทีมงานก็มีความสะดวกสบายในด้านที่พัก อาหาร และการเดินทาง เพื่อสามารถสร้างสรรค์ งานได้อย่างละเมียดละไม มีระยะเวลาในการเก็บบันทึกภาพให้เป็นไปตามบทสารคดีฯ ที่วางไว้ นอกจากนี้การได้รับการสนับสนุนรายการจากองค์กรขนาดใหญ่ ที่มีชื่อเสียง และมีภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่ยอมรับนับถือในทางสังคม เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นสถาบันการศึกษาระดับสูงชั้นนำของประเทศไทย มีแหล่งเงินทุนขนาดใหญ่สนับสนุนงบประมาณจำนวนมากในการผลิต เช่น ธนาคารกสิกรไทย รวมทั้งสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทีวีساتราธนะ ที่ให้ช่องทางในการเผยแพร่รายการ ในช่วงเวลาที่ดี (Primetime) ส่งผลให้รายการสารคดีฯ ประสบผลสำเร็จในการผลิตและได้รับการ ตอบรับที่ดีจากประชาชน ตอบสนองความต้องการของผู้ชมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติมา ชาญวิชัย (2548) ศึกษาเรื่อง “ความสำเร็จของรายการสารคดีของสถานีโทรทัศน์ NHK ประเทศ ญี่ปุ่น” และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมานิดา ผลานุสนธิ (2539) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อ โครงสร้างการผลิต และบทบาทของรายการสารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์ กรณีศึกษา รายการถนน สายที่ 5” ว่าปัจจัยด้านอุดมการณ์ขององค์กรผู้ผลิตก็ต้องสอดคล้องกับนโยบายของเจ้าของเวลา และคณะผู้ผลิตรายการต่างก็ปฏิบัติงานในลักษณะที่มีการประสานงานที่ดี ตลอดจนผู้อุปถัมภ์ รายการก็เห็นชอบด้วยกับวิธีการนำเสนอรายการ พบว่า ปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุน และให้

ความร่วมมือจากสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ช่องทางการเผยแพร่ ผู้สนับสนุนรายการ ซึ่งรายการสารคดีฯ ได้รับการสนับสนุน และดำเนินงานได้สอดคล้องกันกับนโยบายของผู้สนับสนุนต่าง ๆ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธนาคารกสิกรไทย และสถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ ได้เป็นอย่างดี

การสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ นอกจากจะช่วยส่งเสริมรายการสารคดีฯ ให้มีภาพลักษณ์ที่ดีแล้ว หน่วยงานต่าง ๆ ยังช่วยสนับสนุนด้านงบประมาณที่มีจำนวนสูง เพื่อนำมาสรรหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำ เช่น กล้องบันทึกภาพที่มีเทคโนโลยีสูง สามารถย่นระยะเวลาในการถ่ายทำให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นต้น สอดคล้องกับ ฐาตินี เลหาพันธ์ ผู้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิจัยรายการไอทีวี ทอล์ค : กระบวนการผลิตและปัจจัยแวดล้อม” พบว่า ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการผลิตรายการ คือ ปัจจัยด้านงบประมาณเพราะถ้ามีงบประมาณที่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในการผลิตก็สามารถส่งผลให้การดำเนินการถ่ายทำเป็นไปอย่างรวดเร็ว และสร้างสรรค์เทคนิคการผลิต ภาพ เพลงประกอบรายการสารคดีฯ ให้ดึงดูดผู้ชมมากยิ่งขึ้น

การสนับสนุนจากประชาชน

ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้การสนับสนุน ส่งเสริมการผลิต และการรับชมรายการสารคดีฯ อย่างดี กล่าวคือ ในด้านการผลิต ประชาชนชาวต่างประเทศ ทั้งผู้ที่เคยรับเสด็จ เคยรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาท หรือเป็นลูกหลาน มีความรู้จัก ยกย่อง เชื้อถือ และศรัทธาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 จึงให้ความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เช่น เรื่องสถานที่ถ่ายทำ การจัดหาสิ่งของเครื่องใช้ที่เคยเป็นเครื่องราชูปโภค การให้ข้อมูลความรู้แก่ทีมงาน และที่พักอาศัยในต่างประเทศ

สำหรับประชาชนชาวไทยได้ให้การสนับสนุนรายการสารคดีฯ โดยการให้การต้อนรับ และเลือกรับชม เพราะประชาชนชาวไทยมีความเชื่อถือ ศรัทธา จงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 อย่างสูง มาตั้งแต่ครั้งสมัยยังดำรงพระชนม์ชีพอยู่จนถึงปัจจุบัน จึงมีความสนใจอยากรับรู้ข้อเท็จจริง และความเป็นอยู่ เมื่อครั้งพระองค์เสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 2 ทำให้ร่วมเกิดพระเกียรติโดยการติดตามรับชมรายการเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง และประชาชนยังให้ความสนใจ รับชมสถานที่ท่องเที่ยวในต่างประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติมา ชาญวิชัย (2548) ศึกษาเรื่อง “ความสำเร็จของรายการสารคดีของสถานีโทรทัศน์ NHK ประเทศญี่ปุ่น” พบว่า ปัจจัยภายนอกด้านความต้องการและความสนใจของผู้รับสาร สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อรายการสารคดีของสถานีโทรทัศน์ NHK ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งความต้องการ และความ

สนใจของผู้รับสารทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศถือเป็นปัจจัยที่ทำให้รายการสารคดีฯ ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี นอกจากนี้การสนับสนุนจากประชาชนผ่านทางเหตุการณ์ สังคม และวัฒนธรรม คือ การได้รับรางวัลจากมูลนิธิจาง รังสิกุล และจากสมาคมสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย เพราะรายการสารคดีฯ ได้สร้างคุณค่าทางปัญญาให้เกิดขึ้นแก่สังคม ซึ่งรายการสารคดีในปัจจุบันยังไม่มีรายการสารคดีเชิงประวัติศาสตร์เช่นนี้ ที่มีการนำเสนอตามวัน เวลา บุคคล และสถานที่ เพื่อถ่ายทอดให้เห็นบรรยากาศได้อย่างสมจริง เข้าใจเนื้อหารายการได้ง่าย นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลที่เคยรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาท สถานที่ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเคยเสด็จ และสิ่งของต่าง ๆ ที่เคยเป็นเครื่องราชูปโภค ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในปัจจุบัน และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาศ จรุงเกียรติกุล (2549) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยในการจัดการการผลิตรายการสารคดี “กบนอกกะลา” ของบริษัท ทีวีบูรพา จำกัด” พบว่า ปัจจัยด้านเหตุการณ์ สังคม และวัฒนธรรม และความต้องการ ความสนใจของผู้รับสาร มีผลต่อการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” พบว่าปัจจัยปัจจัยควบคุมองค์กรรที่ส่งผลต่อการบริหารการผลิตรายการสารคดีฯ ต่าง ๆ เหล่านี้ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตงานขององค์กรสื่อสารมวลชน ของ เดนิส แมคควอล (Denis McQuail) ที่กล่าวว่า องค์กรสื่อสารมวลชนไม่สามารถปฏิบัติงานโดยอิสระด้วยตัวเอง เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งซึ่งอยู่ท่ามกลางสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของสถาบันสังคมอื่น ๆ โดยสถาบันสื่อมวลชนมีหน้าที่หลัก คือ การผลิต (Production) การผลิตชิ้นใหม่ (Reproduction) และการเผยแพร่ (Distribution) ข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนทั่วไปในฐานะผู้รับสาร ปัจจัยภายในเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตสามารถควบคุม ส่งเสริม และพัฒนาได้ง่ายกว่าปัจจัยภายนอกที่ควบคุมได้ยากในการผลิตรายการสารคดีฯ เพราะหากพิจารณาถึงการจัดการเชิงระบบแล้ว บริษัท โกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ได้มีการบริหารจัดการ เทคโนโลยี และความเชี่ยวชาญของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ และต้องพยายามปรับระบบการผลิตงานให้สอดคล้องกับความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชน ให้มากที่สุดด้วย เนื่องจากทุกองค์กรในระบบต่างต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน หากเกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบย่อยตัวใดตัวหนึ่งก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบย่อยอื่น ๆ ตามไปเช่นกัน

ความเป็นที่นิยมของรายการสารคดี

ผู้ศึกษาค้นพบว่าการศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” สามารถประสบความสำเร็จก่อให้เกิดความน่าสนใจ และความประทับใจแก่ผู้ชมรายการสารคดีฯ อย่างเช่น มีผู้ชมร่วมส่ง SMS เข้าร่วมรายการถึง 5,000 หมายเลข ภายใน 1 ชั่วโมง ส่วนความเป็นที่นิยมของรายการผ่านมุมมองของผู้ศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เป็นสารคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. การมีเนื้อหาที่ถูกต้อง ภาษาที่ถูกต้องเข้าใจง่าย และคำราชาศัพท์ที่ถูกต้อง สมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
3. การมีส่วนร่วมของเนื้อหาที่เหมาะสม และสัดส่วนของการวิเคราะห์ที่ท้ายรายการที่พอเหมาะแก่การรับชม
4. มีรูปแบบรายการสารคดีที่แปลกใหม่กว่าสารคดีทั่วไป
5. การมีส่วนร่วมของรายการสารคดีสัปดาห์ละ 2 วัน ซึ่งมากพอต่อความต้องการรับชม
6. การมีช่วงเวลาในการออกอากาศเป็นช่วงเวลาทอง (Primetime / Golden Hour) จึงถือได้ว่าประสบความสำเร็จ เพราะช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเวลาที่เหมาะสมใหญ่สามารถรับชมรายการได้อย่างทั่วถึง
7. การจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการผลิตได้อย่างเพียงพอ เหมาะสม
8. การได้รับรางวัลโทรทัศน์ทองคำ ของมูลนิธิจางง รังสิกุล และรางวัลสื่อมวลชนดีเด่น ของสมาคมสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย
9. ได้รับการชื่นชม และชื่นชอบจากหน่วยงานผู้สนับสนุนรายการ หน่วยงานอื่น ๆ และประชาชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
10. รายการสารคดีฯ มีเนื้อหาที่เป็นการส่งเสริมสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

นอกจากนี้ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ยังพบว่ามีปัจจัยควบคุมองค์กร

ที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารการผลิตรายการสารคดีฯ เช่น การมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ การขออนุญาตถ่ายทำรายการสารคดี ด้านงบประมาณ และความรู้ด้านภาษาต่างประเทศของบุคลากร

เนื่องจากการผลิตรายการสารคดีเชิงประวัติศาสตร์มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ ดังนั้นจึงมีปัญหาในเรื่องการใช้ระยะเวลาในการหาข้อมูล การตีความ การเลือกเนื้อหาที่มีความละเอียดเพื่อถ่ายทอดประวัติศาสตร์ผ่านมุมมองของผู้ผลิตรายการสารคดีฯ การตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้อง เพราะแหล่งข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเก่า หาได้ยาก บางชิ้นมีการสูญหายไปแล้ว ทำให้ผู้ผลิตรายการสารคดีฯ ต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อนำมาถ่ายทอดให้ผู้ชมเกิดความประทับใจ และเชื่อถือ โดยเน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสารคดีของถวัลย์ มาศจรัส เรื่องการจำแนกประเภทรายการสารคดีว่ารายการสารคดีประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ผลิตขึ้นเพื่อย้ำให้ผู้คนในชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีต

ปัญหาอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญ การติดต่อประสานงานขออนุญาต และความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เพราะในการถ่ายทำต้องมีการติดต่อทั้งสถานทูตภายในประเทศ สถานทูตต่างประเทศ และสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้บางสถานที่เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนในด้านการกำหนด วัน เวลา และสถานที่ในการขออนุญาตถ่ายทำ ทำให้เมื่อเดินทางไปถ่ายทำยังต่างประเทศก่อให้เกิดปัญหาในการถ่ายทำไม่สามารถดำเนินการถ่ายทำได้ทันที จึงเกิดความล่าช้าในการถ่ายทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาลิสา มากแผ่นทอง (2538) ซึ่งศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตรายการสารคดีทางโทรทัศน์ ชุด พุ่งแสงตะวัน” พบว่าปัจจัยด้านการติดต่อประสานงานมีผลต่อกระบวนการผลิตรายการสารคดี ถ้ามีการติดต่อประสานงานที่ดีก็สามารถช่วยให้การผลิตดำเนินไปด้วยดี

ปัญหาในด้านการใช้งบประมาณจำนวนมากในการผลิต เพราะดำเนินการถ่ายทำในต่างประเทศจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก โดยเฉพาะเมื่อบริษัทผู้ผลิตต้องจัดตั้งงบประมาณด้วยตนเองทั้งสิ้น ส่งผลให้เกิดการติดขัดในด้านการใช้จ่ายของทีมงานผู้ผลิตในบางช่วงทำให้การทำงานไม่สะดวกราบรื่นเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ กำแพงแก้ว ผู้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ชุดโลกสลบสี” ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณการผลิตมีผลต่อการผลิตรายการสารคดี ถ้ามีงบประมาณการผลิตที่เพียงพอ ก็สามารถช่วยให้การผลิตสามารถสร้างสรรค์ ดำเนินการผลิตที่ดีมีประสิทธิภาพตามต้องการได้

แต่ถ้างบประมาณการผลิตน้อย ก็อาจส่งผลให้เกิดการติดขัดด้านการใช้จ่ายในการดำเนินการถ่ายทำ ทำให้การถ่ายทำไม่สะดวก หรืออาจไม่สามารถดำเนินการถ่ายทำได้ในบางช่วง

ความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศของทีมงานผู้ผลิตก็เป็นปัญหาอีกประการหนึ่งด้วย เพราะมีส่วนทำให้การติดต่อประสานงานไม่สามารถสื่อสารได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งความชำนาญในการใช้ภาษาต่างประเทศย่อมช่วยให้การติดต่อประสานงานสามารถสื่อสารกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้คล่องตัว ทำให้การทำงานเกิดความรวดเร็ว และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการผลิตได้ง่ายขึ้น

อย่างไรก็ตามปัจจัยที่เป็นอุปสรรคเหล่านี้มิได้เป็นปัญหาต่อการบริหารการผลิตรายการสารคดีมากนัก ด้วยผู้ผลิตทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการได้แก้ไขปัญหามาสามารถผลิตรายการสารคดีสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างราบรื่น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ของบริษัท โกลบอล อินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะจากการศึกษา ดังนี้

1. การผลิตรายการสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ ต้องอาศัยข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน และความถูกต้องที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ ทั้งยังเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความเก่า หายาก และสูญหาย จึงอาจต้องศึกษา ค้นคว้าจากหลากหลายแหล่งข้อมูล หลากหลายหน่วยงานที่มีการจัดเก็บข้อมูล หลักฐานต่าง ๆ ไว้ เพื่อนำมาเปรียบเทียบ คัดเลือก ตรวจสอบให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจนมากที่สุด

2. การผลิตรายการสารคดีเชิงประวัติศาสตร์เช่นนี้ ต้องมีการติดต่อประสานงานกับสถานทูตในประเทศ และต่างประเทศ รวมถึงสถานที่ บุคคลต่าง ๆ ในต่างประเทศ เพื่อขออนุญาตในการบันทึกภาพ และถ่ายทำ ดังนั้นผู้ผลิตอาจต้องใช้เวลาเตรียมการมากขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา และเพื่อให้ได้ข้อมูลรอบด้านมากยิ่งขึ้น

3. ในการผลิตรายการสารคดี ในต่างประเทศจำเป็นต้องมีงบประมาณจำนวนมากที่จะนำมาใช้ในการผลิต จะได้เป็นส่วนช่วยสนับสนุนให้สามารถสร้างสรรค์การผลิตได้อย่างไม่จำกัด ดำเนินการผลิตได้อย่างราบรื่น จัดสรรงบประมาณการผลิตได้อย่างลงตัว และส่งผลให้ทีมงานปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ ดังนั้นจึงควรแสวงหาผู้สนับสนุนรายการให้แน่ใจว่าจะมีงบประมาณเพียงพอต่อการผลิตก่อนเริ่มดำเนินการผลิต

4. การผลิตรายการสารคดีฯ ในลักษณะนี้จะเป็นที่นิยมกันต่อไป เพราะฉะนั้นควรมีการพัฒนาบุคลากร โดยองค์กรควรให้การส่งเสริม หรือสนับสนุนจัดให้มีการอบรม หรือให้ความรู้แก่บุคลากรในทีมงานการผลิตสารคดีฯ ในด้านต่าง ๆ ให้มีการเตรียมตัวในด้านภาษา เช่น การอบรมด้านภาษาต่างประเทศ ด้านคำราชาศัพท์ และการถ่ายทำรายการสารคดีที่มีเนื้อหาเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นต้น รวมถึงการกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้น ทั้งในด้านการเรียนรู้งาน และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารการผลิต และปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตระหว่างบริษัท โกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด กับองค์กรที่ผลิตรายการสารคดีอื่นที่มีการบริหารการผลิต และปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการใดบ้างที่มีผลต่อการผลิต หรือการนำเสนอรายการสารคดีให้มีความน่าสนใจ รวมทั้งศึกษาว่าลักษณะกระบวนการผลิต มีรูปแบบลำดับขั้นตอนที่เหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร

2. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะผู้ส่งสาร คือ บริษัท โกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด เท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรจะมีการศึกษาถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้รับสาร โดยศึกษาถึงทัศนคติ พฤติกรรม และความพึงพอใจต่อการรับชมรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ของบริษัท โกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น และใช้เป็นแนวทางสำหรับการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์อื่น ๆ ต่อไป

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารการผลิต และปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตรายการสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ทุกรายการในประเทศไทย เพื่อทราบถึงความเหมือนและความแตกต่างของการบริหารงานในแต่ละรายการ